

Westerbork Portretten

Op de voormalige appèlplaats van het Herinneringscentrum ligt het bekende gedenkteken: op een profiel van Nederland staan stenen met een ster (of vlam) voor elk van de 102.000 slachtoffers die via Westerbork naar de vernietigingskampen zijn vervoerd. Elk van die sterren of vlammen staat voor een echte, levende persoon: een kind, een man, een vrouw, met zijn eigen geschiedenis. Wij vragen leerlingen ons te helpen om van elk van deze mensen een portret te maken.

Kern van het educatief programma van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork is altijd personifiëring geweest. Deze educatieve lijn wordt voortgezet in het internetprogramma Westerbork Portretten. Dit programma is bedoeld om Nederlandse scholieren gezamenlijk een 'virtueel herinneringsboek' te laten schrijven over de slachtoffers en overlevenden van Westerbork. Leerlingen kunnen zo gaan beseffen dat het bij al die duizenden – en in een groter verband miljoenen – ging om mensen die bij je in de straat konden wonen of bij je op school of in de klas konden zitten.

Opzet

Via de internetsite www.kampwesterbork.nl – en dan 'projecten' – komt men op de hoofdpagina van het programma *Westerbork Portretten*. Na een introductie worden allereerst vier voorbeeld

portretten gegeven: Hertha Aussen, Ben Valk, Israel Muller en Leo Kok. Het leven van elk van hen is te volgen via een aantal ingangen: algemeen, leven, Westerbork en documenten. De vier portretten gezamenlijk bieden een kaleidoscopisch beeld van vervolging, deportatie en vernietigingskampen, maar ook van overleven.

Naast deze voorbeeld portretten is het via de hoofdpagina mogelijk het 'archief' te bezoeken. In dit archief kunnen leerlingen de uitkomsten van een eigen onderzoek invoeren. Via een zoekinstrument zijn ingevoerde portretten, na validatie, vervolgens weer door iedere bezoeker opvraagbaar.

Procedure

Een geïnteresseerde docent kan zich als contactpersoon opgeven bij het Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Vervolgens wordt dan een 'toegang' aangemaakt voor de docent en zijn of haar school. Die toegang, bestaande uit een gebruikersnaam en een wachtwoord, wordt met een korte

instructie over het gebruik van het programma per post naar de contactpersoon gestuurd. Deze procedure is enigszins omslachtig maar noodzakelijk, omdat grote zorg is besteed aan de beveiliging van de site. Na het ontvangen van de inloggegevens kan een docent zelf de gegevens van de school en contactpersoon controleren en aanvullen.

De docent/contactpersoon zoekt vervolgens een gevangene van kamp Westerbork, bij voorkeur uit de omgeving van de school, over wie de leerlingen gegevens gaan verzamelen. Dit kan eventueel in overleg met het Herinneringscentrum: wij beschikken over een grote hoeveelheid informatie over de bewoners van het kamp, vaak in combinatie met archiefmateriaal. Na het identificeren van de persoon volgt het onderzoek. Leerlingen gaan op zoek naar verdere informatie: Waar woonde hij of zij? Staat het huis er nog? Welke school? Wat voor werk? Zijn er nog familieleden in leven? Bestaan er foto's of andere documen-

Hertha Aussen

Ben Valk

Israel Muller

Leo Kok

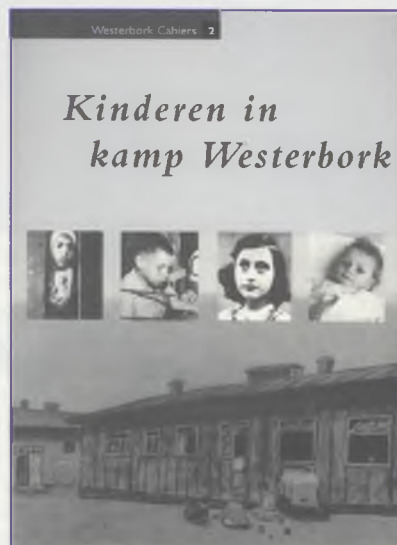
Archief

westerbork PORTRETten

HERTHA
BEN
ISRAEL
LEO

ARCHIEF

Herinneringscentrum Kamp Westerbork

Verantwoording

25

ten? Is er ook iets bekend over de periode in Westerbork: hoe lang, wat voor werk/functie, brieven? Zijn er gedenkstenen of andere herinnerings-tekens te vinden?

Dit onderzoek wordt vervolgens verwerkt in een kort *portret*: één afbeelding, een korte levensbeschrijving (circa 200 woorden) en enkele gegevens over plaatsen en data.

Bij het portret worden de namen van de school en de verantwoordelijke docent/contactpersoon vermeld.

Natuurlijk zal het onderzoek vaak veel meer opleveren dan in zo'n portret verwerkt kan worden. Het is dan mogelijk om een 'eigen' site te maken en vanuit het portret daarnaar te verwijzen. Zo nodig stelt het Herinneringscentrum hiervoor ook server-ruimte ter beschikking. Indien voldoende materiaal gevonden is, kan in samenwerking met het Herinneringscentrum zo'n aparte site verwerkt worden tot één van de voorbeeld-portretten.

Verdere mogelijkheden

Het invoeren van het portret is slechts het sluitstuk van het onderzoek. Veel belangrijker is het proces dat daarvooraf gaat: de bewustwording

van de gruwelen van de nazitijd, van vervolging en onvrijheid. Het maken van een portret hoeft zeker niet het enige doel te zijn. Het gevonden materiaal kan ook in een werkstuk of een tentoonstelling verwerkt worden. Het werk aan een portret krijgt ook pas werkelijk diepte bij een bezoek aan het Herinneringscentrum en aan het kampterrein. Maar andersom is ook mogelijk: het onderzoek kan voortkomen uit zo'n bezoek, als vragen ontstaan als: wie waren dat, al die mensen waar die stenen voor staan? Voor de aan een dergelijk bezoek verbonden reiskosten kan een subsidie worden aangevraagd bij de Stichting Februari 1941.

Het onderzoek kan uitgevoerd worden in het kader van een project rond de Tweede Wereldoorlog, rond discriminatie/multiculturele samenleving of rond een thema vluchtelingen. Het kan ook passen in een studiehuis-opdracht, een profielwerkstuk of een scriptie. Steeds gaat het er om dat dit werk dan onderdeel kan gaan uitmaken van de gezamenlijke inspanning van het Nederlands geschiedenisonderwijs om de sterren en vlammen van Westerbork een naam en een gezicht te geven.

www.kampwesterbork.nl
projecten

Fokko Dijkstra, Educatief
Centrum Noord en Oost,
e-mail:
f.w.p.dijkstra@ond.nhl.nl
tel. 050-5250258.

José Martin,
Herinneringscentrum Kamp
Westerbork
e-mail: hckampw@bart.nl
tel. 0593-592600.

Voor een tegemoetkoming in
de reiskosten:
Stichting Februari 1941,
Bartoklaan 106, 2102 ZH
Heemstede,
tel. 023-5288224.